

Գ.

ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՈՒՂԵԳԻԾԸ

Յովհաննէս Թիւթիւնճիի ուղեգրութեան համաձայն, իր ճամբորդութիւնը տեւած է երկու տարի և 10 օր, 17 Սեպտեմբեր 1678էն մինչև 27 Սեպտեմբեր 1680: Զարմանալի է, որ միայն Հապէշիստանը ունի իբր առանցք իր ուղեգրութեան, մինչ իր կեանքով ան եղած է աշխարհաշրջիկ մը: Ինչպէս տեսնուեցաւ, Վանէն կ. Պոլիս, Փոքր Ասիա, էջմիածին, անկէ Եւրոպա. Լեհաստանէն մինչև Ֆրանսա և Իտալիա շրջած և հոսսկ ուրեմն Տրապիզոն գացած էր, բայց ասոնց մասին որեւէ յիշատակութիւն չէ ըրած և գիրի առած է միայն դէպի Հապէշիստան կատարած իր ճամբորդութիւնը: Ասոր պատճառը, իր օրերուն, այն էր թերեւս որ այդ երկիրը ինչպէս Հայերու նոյնպէս ուրիշ ազգերու համար, հետաքրքրական անձանօթ մըն էր: Այս հանգամանքը կրնայ մղած ըլլալ ուրիշները, որ թելադրեն գիրի առնել իր ճամբորդութիւնը, թէև այս մասին ինք որեւէ բան չէ ըսած գարձեալ:

Հետեւելով իր ուղեգրութեան, ճամբորդութեան մեկնակէտը եղած է Գոհիրէն, զոր ինք Միսրանունով կը ճանչնայ, ինչպէս մինչև հիմա՝ տեղացիք ալ:

Զարմանալի է, որ Յովհաննէս Թիւթիւնճի Գոհիրէի վրայ բնաւ չի խօսիր, որեւէ մասնաւոր տեղեկութիւն չի տար, կարձեա զայն ծանօթ եզր մը համարելով թէ՛ իրեն և թէ՛ ընթերցողին համար: Գոնէ